

Na temelju čl. 4.2 i 4.8, Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11), članka 14. Statuta Državne regulatorne komisije za električnu energiju ("Službeni glasnik BiH", br. 41/03 i 59/04) i članka 42. Poslovnika o radu ("Službeni glasnik BiH", broj 2/05), na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju, održanoj 26. listopada 2011. godine, donijeta je

METODOLOGIJA

ZA IZRADBU TARIFA ZA USLUGE DISTRIBUCIJE ELEKTRIČNE ENERGIJE U BRČKO DISTRIKTU BOSNE I HERCEGOVINE

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Članak 1. *(Predmet)*

Ovim aktom utvrđuje se metodologija za izradbu tarifa za usluge distribucije električne energije (u daljem tekstu: Metodologija) u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine.

Članak 2. *(Metodološki pristup)*

- (1) Metodologija se bazira na mehanizmu reguliranih cijena korištenja sustava za distribuciju električne energije, primjenom metode regulacije „troškovi plus“, kojom se energetskom subjektu koji obavlja djelatnost distribucije električne energije određuje potreban prihod na godišnjoj razini, odnosno cijena kojom se omogućava pokriće opravdanih troškova poslovanja, kao i odgovarajući povrat na licencirana sredstva.
- (2) Odobreni prihod energetskog subjekta se alocira na tarifne elemente na temelju:
 - a) planiranih energetske veličina, strukture i vrijednosti elektroenergetskih objekata i
 - b) učešća varijabilnih i fiksnih troškova u ukupnim troškovima energetskog subjekta.

Članak 3. *(Pojmovi i skraćeni izrazi)*

- (1) Pojmovi i skraćeni izrazi upotrebljeni u ovoj metodologiji imaju sljedeće značenje:

Alokacija troškova

Raspored troškova prijenosa (usluge prijenosa električne energije, rada NOS-a i pomoćne usluge) i distribucije električne energije na tarifne elemente, kategorije potrošnje i grupe kupaca.

Kategorija potrošnje

Podjela krajnjih kupaca električne energije na temelju naponske razine na mjestu preuzimanja, karakteristika potrošnje i namjeni korištenja električne energije.

Krajnji kupac/kupac

Kupac koji kupuje električnu energiju za vlastite potrebe.

Kvalificirani kupac	Kupac električne energije koji je priključen na prijenosnu ili distributivnu mrežu, kome je dozvoljeno da električnu energiju kupuje po svom izboru.
Licencirana sredstva	Stalna (materijalna i nematerijalna) sredstva kojima se obavlja elektroenergetska djelatnost (distribucija i opskrba) za čije obavljanje je potrebna licenca DERK-a.
Mjesto troška	Fizičko ili drugo mjesto u reguliranom subjektu na kome nastaje konkretan trošak.
Nekvalificirani (tarifni) kupac	Kupac električne energije priključen na distributivnu mrežu koji električnu energiju kupuje na reguliran način i po reguliranim cijenama.
Obračunska snaga	Tarifni element u kojem se mjeri i izražava distributivni kapacitet, potreban da se podmiri maksimalno opterećenje kupca u svakom trenutku tijekom obračunskog razdoblja.
Operator distributivnog sustava	Pravna ili fizička osoba koja ima dozvolu za pogon, upravljanje, održavanje i razvoj distributivnog sustava na određenom području.
Opskrba	Prodaja električne energije kupcima, uključujući preprodaju.
Opskrbljivač električnom energijom	Korisnik licence za opskrbu kupaca električnom energijom.
Potreban prihod	Iznos prihoda potreban elektroenergetskom subjektu da naknadi sve opravdane troškove nastale obavljanjem regulirane djelatnosti uz odgovarajući povrat na sredstva.
Regulirana djelatnost	Elektroenergetska djelatnost za čije obavljanje je potrebna licenca Regulatora u skladu sa Zakonom.
Regulirane cijene	Cijene proizvoda i usluga elektroenergetske djelatnosti u sustavu obveze javne usluge koje utvrđuje Regulator.
Regulirani subjekt	Poduzeće koje obavlja jednu ili više elektroenergetskih djelatnosti utvrđenih Zakonom.

Tarifni elementi

Obračunske veličine tarifnog sustava u kojima se izražavaju učinci reguliranog subjekta i obračunavaju cijene tih učinaka.

Tarifni sustav

Sustav kriterija i pravila koji sadrži: tarifne elemente, način njihove primjene u određenim dnevnim intervalima i sezonama za kategorije potrošnje i grupe kupaca i tarifne stavke za obračun cijene prenesene, distribuirane, odnosno utrošene električne energije.

Tarifni stavak

Tarifni elementi primijenjeni na grupe kupaca za različite dnevne intervale i sezone, sa pripadajućim jediničnim cijenama.

Skraćenice

AD - vrijednost akumulirane amortizacije stalnih sredstava

C - vrijednost ukupnih mrežnih distributivnih kapaciteta

C_D - troškovi amortizacije

C_{O&M} - troškovi rada i održavanja

C_L - troškovi za nadoknadu gubitaka električne energije u distributivnom sustavu

C_i - vrijednost distributivnih mrežnih kapaciteta za naponsku razinu *i*

DI (%) - troškovi obveza (duga)

DP - vrijednost obveza (duga), vrijednost obveza iz bilance stanja

EP - vrijednost kapitala, vrijednost kapitala iz bilance stanja

GA - besplatno preuzeta sredstva

KM - konvertibilna marka

kV - jedinica za napon (1 kV = 1000 V)

kvarh - jedinica za reaktivnu energiju (1 kvarh = 1000 varh)

kW - jedinica za aktivnu snagu (1 kW = 1000 W)

kWh - jedinica za aktivnu energiju (1 kWh = 1000 Wh)

P_C - vršno opterećenje koje se mjeri kod kupaca i predstavlja godišnju sumu svih mjesečnih maksimalnih snaga izmjerenih kod kupaca

P_i - ukupno neistovremeno vršno opterećenje svih kupaca koji su priključeni na naponsku razinu *i*

p_d - prosječna cijena nabave električne energije za potrebe kupaca iz kategorije kućanstva

p_E - cijena na pragu proizvodne jedinice koja isporučuje energiju regulacije

p_L - cijena električne energije za nadoknadu gubitaka u distributivnom sustavu za električnu energiju

p_{Pi} - prosječna cijena tarifnog elementa obračunska snaga za naponsku razinu *i*

- p_R - cijena prekomjerno preuzete reaktivne energije
- p_{Wi} - prosječna cijena tarifnog elementa aktivna energija za naponsku razinu i
- PV - nabavna vrijednost stalnih sredstava
- r - opravdana stopa gubitaka električne energije u distributivnom sustavu
- RR - potreban prihod reguliranog subjekta po osnovu obavljanja djelatnosti distribucije električne energije
- RR_d - iznos potrebnog prihoda za obavljanje regulirane djelatnosti distribucije umanjen za vrijednost gubitaka na mreži distribucije
- RR_i - alocirani dio potrebnog prihoda na naponsku razinu i
- RR_{Wi} - vrijednost gubitaka na distributivnoj mreži alocirana na naponsku razinu i
- R_{OTH} - ostali prihodi koji se odnose na reguliranu djelatnost
- RAB - regulatorna baza sredstava
- ROA - povrat (prinos) na sredstva
- ROE (%) - povrat na vlasnički kapital
- T (%) - efektivna porezna stopa na dobit
- TC - vrijednost pasive iz bilance stanja
- W_C - električna energija planirana za isporuku krajnjim kupcima priključenim na distributivni sustav
- W_i - ukupna potrošnja svih kupaca koji su priključeni na naponsku razinu i
- W_L - količina električne energije potrebna za nadoknadu gubitaka u distributivnom sustavu
- W_{Li} - distributivni gubici na naponskoj razini i
- $WACC$ - ponderirani prosječni troškovi kapitala
- WC - vrijednost radnog kapitala.
- (2) Ostali pojmovi upotrijebljeni u ovoj metodologiji imaju isto značenje kao i u Zakonu o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Zakon).
- (3) Pri izračunavanju prema formulama u ovoj metodologiji, sve vrijednosti koje se izražavaju u procentima dijele se sa 100.

POGLAVLJE II. ODREĐIVANJE POTREBNOG PRIHODA

Članak 4. **(Potreban prihod)**

- (1) Potreban prihod reguliranog subjekta obračunava se za svaku elektroenergetsku djelatnost posebno na temelju opravdanih troškova poslovanja i na temelju odgovarajućeg povrata na sredstva angažirana za obavljanje regulirane djelatnosti.
- (2) Ocjena opravdanosti troškova se vrši prema prirodi konkretnog troška sagledavanjem njegove svrsishodnosti, provjerom količina i cijene kojom je izazvan konkretan trošak, uporednom analizom troškova reguliranog subjekta zasnovanom na podacima o

troškovima u prethodnom razdoblju (historijskim podacima) i troškovima subjekata koji obavljaju istu elektroenergetsku djelatnost u zemlji i okruženju (*benchmarking*).

- (3) Sastavnice potrebnog prihoda su:
 - a) Troškovi rada i održavanja,
 - b) Troškovi amortizacije stalnih sredstava,
 - c) Odobreni povrat na sredstva,
 - d) Porez, doprinosi i ostale zakonske naknade.
- (4) Troškovi obavljanja regulirane djelatnosti sadržani su u bilanci uspjeha reguliranog subjekta i odražavaju gotovinske i negotovinske izdatke nastale radi osiguranja učinaka realiziranih u obračunskom razdoblju.
- (5) Državna regulatorna komisija za električnu energiju (DERK) odobrava opravdane troškove obavljanja regulirane djelatnosti polazeći od podataka iskazanih u bilanci uspjeha reguliranog subjekta u baznoj godini.
- (6) Potreban prihod i na njemu zasnovane tarife utvrđuju se za reguliranu distributivnu djelatnost (tarife za usluge distribucije) koje uključuju troškove usluga prijenosa električne energije, rada Neovisnog operatora sustava u BiH i pomoćnih usluga.
- (7) Prilikom odobravanja potrebnog prihoda DERK će uzeti u obzir značajke konkretnog aranžmana po kojem je regulirani subjekt nabavio električnu energiju.

Članak 5.

(Obračun potrebnog prihoda)

- (1) Potreban prihod reguliranog subjekta po osnovu obavljanja djelatnosti distribucije električne energije određuje se prema sljedećoj formuli:

$$RR = C_{O\&M} + C_D + (RAB \times WACC) - R_{OTH} + C_L$$

gdje je:

RR – potreban prihod reguliranog subjekta po osnovu obavljanja djelatnosti distribucije električne energije,

$C_{O\&M}$ – troškovi rada i održavanja,

C_D – troškovi amortizacije,

RAB – regulatorna baza sredstava,

WACC – ponderirani prosječni troškovi kapitala,

R_{OTH} – ostali prihodi koji se odnose na reguliranu djelatnost,

C_L – troškovi za naknadu gubitaka električne energije u distributivnom sustavu.

- (2) U slučaju odstupanja od planiranog opsega usluga, izvršit će se podešavanje potrebnog prihoda za naredno obračunsko razdoblje.
- (3) Troškovi koji se odnose na obavljanje nereguliranih djelatnosti nisu predmet regulacije i isključuju se iz reguliranih prihoda.

Članak 6.
(Troškovi rada i održavanja)

Troškovi rada i održavanja (operativni troškovi) predstavljaju opravdane troškove nastale po osnovu obavljanja energetske djelatnosti distribucije električne energije i upravljanja distributivnim sustavom za električnu energiju, i čine ih:

- a) troškovi materijala,
- b) troškovi goriva i energenata,
- c) troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi,
- d) troškovi proizvodnih usluga i troškovi neproizvodnih usluga uključujući regulatornu naknadu,
- e) nematerijalni troškovi,
- f) ostali troškovi i rashodi nastali poslovanjem reguliranog subjekta.

Članak 7.
(Troškovi amortizacije)

- (1) Troškovi amortizacije predstavljaju troškove amortizacije sredstava koja su u funkciji obavljanja licencirane djelatnosti distribucije električne energije, pri čemu se u troškove amortizacije uključuju i troškovi amortizacije sredstava pribavljenih bez naknade.
- (2) Troškovi amortizacije obuhvaćaju troškove amortizacije postojećih sredstava na početku obračunskog razdoblja i troškove amortizacije sredstava koja će biti aktivirana u obračunskom razdoblju.
- (3) Obračun amortizacije se obavlja u skladu s usvojenim računovodstvenim politikama definiranim Pravilnikom o računovodstvu ili drugim internim aktom usuglašenim sa zakonskom regulativom i važećim međunarodnim računovodstvenim standardima. Iznos troška amortizacije dobiven na ovaj način priznaje se kod određivanja potrebnog prihoda.

Članak 8.
(Zajednički operativni troškovi, sredstva, troškovi amortizacije i ostali prihodi)

- (1) Zajedničkim operativnim troškovima se smatraju operativni troškovi nastali radi omogućavanja funkcioniranja reguliranog subjekta koji obavlja dvije ili više elektroenergetskih djelatnosti ili koji pored elektroenergetske obavlja i neku drugu djelatnost, a koji ne mogu biti izravno vezani ni za jedno konkretno mjesto troška.
- (2) Zajedničkim sredstvima se smatraju sredstva reguliranog subjekta koja su neophodna za funkcioniranje takvog subjekta koji obavlja dvije ili više elektroenergetskih djelatnosti ili koji pored elektroenergetske obavlja i neku drugu djelatnost, a koja se ne mogu izravno alocirati na pojedine regulirane djelatnosti (nematerijalna ulaganja osim *goodwill*-a, nekretnine, postrojenja i oprema).
- (3) Zajedničkim troškovima amortizacije se smatraju troškovi amortizacije zajedničkih sredstava nastali radi omogućavanja funkcioniranja reguliranog subjekta koji obavlja dvije ili više elektroenergetskih djelatnosti ili koji pored elektroenergetske obavlja i neku drugu djelatnost, a koji ne mogu biti izravno vezani ni za jedno konkretno mjesto troška.

- (4) Zajedničkim ostalim prihodima se smatraju ostali prihodi ostvareni angažiranjem zajedničkih sredstava reguliranog subjekta koji se ne mogu izravno alocirati na pojedine djelatnosti.
- (5) Zajednički operativni troškovi, sredstva, troškovi amortizacije i ostali prihodi se raspoređuju na elektroenergetsku djelatnost za koju se utvrđuje potreban prihod, u skladu sa ovom metodologijom (distribucija električne energije) i na druge elektroenergetske i ostale djelatnosti, na temelju transparentnih pravila (ključeva) utvrđenih u skladu sa računovodstvenim standardima i objektivnim kriterijima.

Članak 9.

(Računovodstveno razdvajanje reguliranih djelatnosti)

- (1) Regulirani subjekt dužan je izvršiti računovodstveno razdvajanje poslovnih djelatnosti i podnijeti izvješće po segmentima, i to za svaku reguliranu djelatnost, za ostale djelatnosti i za zajedničke poslove.
- (2) Regulirani subjekt sa licencom za opskrbu koji pruža usluge kvalificiranim i nekvalificiranim (tarifnim) kupcima, dužan je izvršiti računovodstveno razdvajanje poslovanja sa kvalificiranim i nekvalificiranim kupcima.

Članak 10.

(Regulatorna baza sredstava)

- (1) Regulatornu bazu sredstava (RAB), kao osnovicu za izračunavanje povrata na sredstava, čine stalna sredstva i potreban iznos trajnih obrtnih sredstava (tekuća sredstva).
- (2) U regulatornu bazu sredstava uključuje se nabavna vrijednost stalnih sredstava umanjena za akumuliranu amortizaciju i uvećana za vrijednost trajnih obrtnih sredstava potrebnih za redovito poslovanje.
- (3) Iz regulatorne baze sredstava isključuje se vrijednost svih besplatno preuzetih sredstava, kao što su donacije, prijenos sredstava bez naknade, sudjelovanje građana u izgradnji objekata i slično.
- (4) Regulirano poduzeće dužno je da vodi ažurnu evidenciju o svim sredstvima primljenim bez naknade i o donacijama za osnovna sredstva, o njihovoj fer vrijednosti, obračunu amortizacije i knjigovodstvenoj vrijednosti, otpisu i rashodovanju.
- (5) Iznos trajnih obrtnih sredstava koji ulazi u regulatornu bazu (radni ili optičajni kapital), jednak je neto obrtnim sredstvima (*net working capital*) i izračunava se kao razlika između ukupnih obrtnih ili tekućih sredstava i ukupnih obveza sa rokom dospjeća do jedne godine.
- (6) Regulatorna baza sredstava, u cilju proračuna potrebnog prihoda, određuje se prema sljedećoj formuli:

$$RAB = PV - AD - GA + WC$$

gdje je:

PV - nabavna vrijednost stalnih sredstava,

AD - vrijednost akumulirane amortizacije stalnih sredstava,

WC - vrijednost radnog (optičajnog) kapitala,

GA - besplatno preuzeta sredstva.

- (7) U regulatornu bazu sredstava mogu biti uključena samo ona sredstva koja se uporabljavaju za obavljanje reguliranih djelatnosti u mjerodavnosti DERK-a (licencirana sredstva).
- (8) Ulaganja u osnovna sredstva se procjenjuju i priznaju u skladu sa ciljem održavanja potrebnog opsega i standardne kvalitete usluga u reguliranoj djelatnosti.
- (9) Za utvrđivanje opravdanosti svakog pojedinog ulaganja u osnovna sredstva koje se obavlja u okviru regulirane djelatnosti DERK će provjeriti:
 - a) opravdanost investicije sa aspekta poboljšanja kvalitete i sigurnosti opskrbe, a sve u skladu sa predviđenim rastom potrošnje,
 - b) tehničko-tehnoloških, ekonomskih i drugih parametara i pokazatelja opravdanosti i učinkovitosti ulaganja, i
 - c) usklađenost ulaganja sa postojećim razvojnim programima (planovima).
- (10) DERK može odlučiti da obavi reviziju regulatorne baze sredstava. U cilju uspostavljanja što realnijih tarifa, reviziji regulatorne baze sredstava može se pristupiti u tarifnom postupku.

Članak 11.

(Povrat na sredstva)

- (1) Povrat na sredstva se izračunava na temelju vrijednosti regulatorne baze sredstava i ponderiranih prosječnih troškova kapitala:

$$ROA = RAB \times WACC$$

gdje je:

ROA – povrat (prinos) na sredstva,

RAB – regulatorna baza sredstava,

WACC – ponderirani prosječni troškovi kapitala.

- (2) Kod proračuna ponderiranih prosječnih troškova kapitala se uzima u obzir odnos između kapitala i obveza iz bilance stanja.
- (3) Ponderirani prosječni troškovi kapitala predstavljaju ponderirani prosjek stope povrata na vlastiti kapital i ponderirane prosječne stope povrata na pozajmljeni kapital:

$$WACC(\%) = \frac{EP}{TC} \times \frac{ROE}{1 - \frac{T}{100}} + \frac{DP}{TC} \times DI$$

gdje je:

EP – vrijednost kapitala (vrijednost kapitala iz bilance stanja),

DP – vrijednost obveza (duga) (vrijednost obveza iz bilance stanja),

TC – vrijednost pasive iz bilance stanja,

ROE (%) – povrat na kapital,

DI (%) – troškovi obveza (duga),

T (%) – efektivna porezna stopa na dobit.

- (4) WACC se izračunava na temelju odnosa između kapitala i obveza u testnoj godini. DERK može utvrditi zacrtani (projektirani) odnos između kapitala i duga koji će služiti za obračun ponderiranih prosječnih troškova kapitala.
- (5) Realna stopa povrata na kapital poslije oporezivanja treba da odražava specifični rizik poduzeća, rizik zemlje i preovlađujuće uvjete pribavljanja kapitala na financijskom tržištu.
- (6) DERK odobrava stopu povrata na kapital.
- (7) Pozajmljeni kapital (obveza) u smislu ovog pododjeljka predstavlja zbroj dugoročnih obveza i kratkoročnih financijskih obveza kojima se financiraju regulirana sredstva.
- (8) Trošak duga (pozajmljenog kapitala) se računa kao ponderirana prosječna realna kamatna stopa na ukupno pozajmljena sredstva, pri čemu se kao ponderi uzimaju učešća pojedinih pozajmljenih sredstava u ukupno pozajmljenim sredstvima. Trošak duga se priznaje do razine cijene obazrivo i racionalno pozajmljenih sredstava.

Članak 12.

(Troškovi za naknadu gubitaka)

- (1) Visina troškova za naknadu gubitaka električne energije u distributivnom sustavu se određuje se prema sljedećoj formuli:

$$C_L = W_L \times p_L$$

gdje je:

C_L – troškovi za naknadu gubitaka električne eneregije u distributivnom sustavu za električnu energiju,

W_L – količina električne energije potrebna za naknadu gubitaka u distributivnom sustavu za električnu energiju (kWh),

p_L – cijena električne energije za naknadu gubitaka u distributivnom sustavu za električnu energiju (fening/kWh).

- (2) Količina električne energije potrebna za naknadu gubitaka u distributivnom sustavu se određuje se prema sljedećoj formuli:

$$W_L = W_C \times \frac{r}{1 - r}$$

gdje je:

W_C – električna energija planirana za isporuku krajnjim kupcima priključenim na distributivni sustav (kWh),

r – opravdana stopa gubitaka električne energije u distributivnom sustavu (%).

- (3) Opravdana stopa gubitaka električne energije u distributivnom sustavu se određuje na temelju ostvarenih stopa gubitaka električne energije u minimalno prethodne tri godine, analize stanja sustava, uporedne analize ostvarenih stopa gubitaka energetskih subjekata koji obavljaju istu djelatnost u okruženju i plana smanjenja gubitaka i mjera za njegovu realizaciju.
- (4) Cijena električne energije za pokriće gubitaka je cijena koja se utvrđuje na temelju ponderiranih prosječnih troškova nabave električne energije energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost trgovine električnom energijom radi opskrbe kupaca u Brčko Distriktu BiH i ukupno nabavljene električne energije na godišnjoj razini.

Članak 13.
(Ostali prihodi)

Ostali prihodi, izuzev prihoda ostvarenog po osnovu usluga distribucije električne energije su prihodi ostvareni angažiranjem sredstava namijenjenih obavljanju regulirane djelatnosti, kao što su: prihodi od prodaje nusproizvoda i usluga, prihodi od aktiviranja učinaka i robe, prihodi od prodaje sredstava i drugi prihodi.

Članak 14.
(Priključak na distributivnu mrežu)

- (1) U skladu sa načelom univerzalnog i jednakopravnog pristupa električnoj energiji, cijena priključenja i/ili povećanja priključne snage postojećih trošila, kao jednokratni novčani iznos u korist korisnika licence za distributivnu djelatnost, mora biti zasnovana na troškovima priključenja i na odgovarajući način uzeta u obzir prilikom utvrđivanja potrebnog prihoda reguliranog subjekta.
- (2) Novi kupac dužan je platiti troškove priključenja na distributivnu mrežu u skladu sa Općim uvjetima za isporuku i opskrbu električnom energijom Brčko Distrikta BiH.
- (3) Postojeći kupac koji povećava svoju snagu, koja zahtijeva izmjenu fizičkih karakteristika priključka na mrežu, dužan je platiti troškove izmjene priključka na distributivnu mrežu u skladu sa Općim uvjetima za isporuku i opskrbu električnom energijom u Brčko Distriktu BiH.

Članak 15.
(Elektroenergetska bilanca na mreži distribucije)

- (1) Regulirani subjekt koji obavlja djelatnost distribucije električne energije dužan je dostaviti DERK-u elektroenergetsku bilancu urađenu na temelju elemenata planiranja i historijskih podataka.
- (2) Elektroenergetska bilanca sadrži tijekove električne energije u distributivnoj mreži na godišnjoj i mjesečnoj razini i to: preuzimanje električne energije sa prijenosne mreže, preuzimanje od drugih distributivnih sustava, proizvodnje na distributivnoj mreži, isporuke drugim distributivnim sustavima, gubitke električne energije po naponskim razinama i potrošnju krajnjih kupaca po kategorijama potrošnje i grupama kupaca.
- (3) Navedena bilanca mora biti usuglašena sa godišnjom elektroenergetskom bilancom koju izrađuje Neovisni operator sustava u BiH.

POGLAVLJE III. TARIFNI SUSTAV ZA DISTRIBUCIJU ELEKTRIČNE ENERGIJE

Članak 16.
(Struktura tarifnog sustava)

Strukturu tarifnog sustava za distribuciju električne energije u Brčko Distriktu BiH čine:

- a) Tarifni elementi u kojim se mjere učinci reguliranog subjekta radi njihovog povezivanja sa troškovima,
- b) Kategorije potrošnje, koje se određuju u ovisnosti od: napona na mjestu isporuke električne energije, karakteristične snage, namjene potrošnje, načina mjerenja i drugih kriterija, unutar kojih se obrazuju grupe kupaca,

- c) Dnevni i sezonski vremenski intervali primjene različitih cijena tarifnih elemenata za svaku kategoriju potrošnje i grupu kupaca ovisno od troškova koje način i struktura potrošnje električne energije prouzrokuje elektroenergetskom sustavu u tom razdoblju,
- d) Tarifni stavci za obračun električne energije predstavljaju primjenu tarifnih elemenata i utvrđuju se za svaku kategoriju potrošnje i grupu kupaca u određenom dnevnom vremenskom intervalu i sezoni sa pripadajućim jediničnim cijenama.

Članak 17.
(Tarifni elementi)

Tarifni elementi su:

- a) aktivna električna energija, izražena u kWh,
- b) prekomjerno preuzeta reaktivna električna energija, izražena u kvarh,
- c) obračunska snaga, izražena u kW za obračunsko razdoblje,
- d) fiksna naknada po mjernom mjestu kupca izražena u KM.

Članak 18.
(Kategorije potrošnje)

Kategorije potrošnje su:

- a) potrošnja na naponskoj razini 35 kV (preuzimanje električne energije na naponskim razinama 35 kV i više, uključujući naponsku razinu 35 kV),
- b) potrošnja na naponskoj razini od 1kV do 35 kV (preuzimanje električne energije na naponskoj razini od 1 kV do 35 kV, uključujući naponsku razinu 1 kV),
- c) potrošnja na niskom naponu (preuzimanje električne energije na naponskoj razini manjoj od 1 kV):
 - 1) potrošnja u kućanstvu obuhvaća potrošnju električne energije u stanovima, kućama za stanovanje i odmor, potrošnju za osvjetljenje pripadajućih sporednih prostorija za kućanstvo, garaža, prilaza stambenim objektima, stubišnu rasvjetu, dizala i zajedničke uređaje,
 - 2) javna rasvjeta obuhvaća potrošnju električne energije za rasvjetu ulica, trgova, puteva, mostova, tunela na putnim komunikacijama, pješačkih prijelaza, uređaja za signalizaciju, parkova i historijskih spomenika,
 - 3) ostala potrošnja je potrošnja električne energije preuzete na niskom naponu, koja nije potrošnja u kućanstvu ili javnoj rasvjeti.

Članak 19.
(Grupe kupaca)

Grupe kupaca u okviru pojedinih kategorija potrošnje određuju se:

- a) prema načinu mjerenja isporučene aktivne električne energije (kupci sa jednotarifnim brojilom, kupci sa dvotarifnim brojilom, kupci sa upravljansom potrošnjom),
- b) prema načinu mjerenja i utvrđivanja obračunske snage,
- c) prema drugim kriterijima koji pokazuju da su troškovi koje kupci uzrokuju elektroenergetskom sustavu slični.

Članak 20.
(Tarifni stavci)

- (1) Tarifni stavci utvrđuju se posebno za sezone, doba dana i za kategorije potrošnje i grupe kupaca potrošnje prema naponskim razinama na kojima se preuzima električna energija.
- (2) Tarifni stavci prema sezoni su viši (VS) i niži (NS), a njihov odnos utvrđen je u iznosu 1,5:1.
- (3) Tarifni stavci prema dobu dana su veći (VT) i manji (MT), a njihov odnos utvrđen je u iznosu 2:1.
- (4) Regulirani subjekt može predložiti da se uvede, ukine ili izmijeni bilo koja kategorija potrošnje, grupa kupaca, vremensko trajanje i međusobni odnos sezonskih i dnevnih stavaka, a konačnu odluku donosi DERK.

Članak 21.
(Aktivna električna energija)

- (1) Aktivna električna energija utvrđuje se mjerenjem pomoću električnog brojila za aktivnu električnu energiju, a izražava se u kilovatsatima (kWh).
- (2) Svaki kupac priključen na distributivnu mrežu mora posjedovati odgovarajući mjerni uređaj za registraciju preuzete aktivne električne energije u skladu sa Općim uvjetima za isporuku i opskrbu električnom energijom i Distributivnim mrežnim pravilima Brčko Distrikta BiH.

Članak 22.
(Obračunska snaga)

- (1) Obračunska snaga se određuje za obračunsko razdoblje (mjesec dana) na jedan od sljedećih načina:
 - a) mjerenjem vršnog opterećenja kada kupac, u skladu sa Općim uvjetima za isporuku i opskrbu električnom energijom Brčko Distrikta BiH, posjeduje odgovarajući mjerni uređaj,
 - b) pomoću uređaja za ograničenje snage (struje),
 - c) na temelju utrošene aktivne električne energije,
 - d) na temelju analize opterećenja sustava i analize opterećenja kategorija potrošnje i grupa kupaca.
- (2) Vršno opterećenje je najveća registrirana snaga u vremenskom intervalu od 15 minuta u tijeku mjesečnog obračunskog razdoblja.
- (3) Ukoliko se vrijeme postizanja vršnog opterećenja utvrđuje mjerenjem sa zapisom, obračunska snaga se zaračunava za vršno opterećenje postignuto u doba primjene većih dnevnih tarifnih stavaka.

Članak 23.
(Reaktivna električna energija)

- (1) Reaktivna električna energija utvrđuje se mjerenjem ili povremenim mjerenjem pomoću električnog brojila za reaktivnu električnu energiju, a izražava se u kilovarsatima (kvarh).
- (2) Kupcima se obračunava i naplaćuje prekomjerno preuzeta reaktivna električna energija.

- (3) Prekomjerno preuzeta reaktivna električna energija je pozitivna razlika između stvarno preuzete reaktivne električne energije (kvarh) i reaktivne električne energije koja odgovara faktoru snage $\cos\varphi = 0,95$ induktivno, odnosno to je reaktivna energija koja prelazi 33% preuzete aktivne električne energije, u vrijeme primjene većeg tarifnog stavka.

POGLAVLJE IV. ALOKACIJA POTREBNOG PRIHODA NA TARIFNE ELEMENTE

Članak 24.

(Tarifa za usluge distribucije električne energije)

- (1) Usluge distribucije električne energije obračunavaju se u skladu sa tarifom za usluge distribucije električne energije (distributivna mrežarina).
- (2) Tarifom iz prethodnog stavka propisuju se jedinične cijene (tarifni stavci) za kategorije potrošnje i grupe kupaca.

Članak 25.

(Opravdani troškovi kod određivanja tarifa)

- (1) Troškovi za obavljanje usluge distribucije električne energije priznaju se na temelju odobrenog potrebnog prihoda i veličina elektroenergetske bilance na mreži distribucije utvrđenih u skladu sa odredbama u poglavlju II. ove metodologije.
- (2) Tarife za usluge distribucije električne energije pokrivaju sljedeće troškove:
- a) pogon, održavanje i upravljanje distributivnom mrežom, uključujući troškove održavanja priključaka i mjernih uređaja i očitavanja mjernih uređaja u skladu sa Općim uvjetima za isporuku i opskrbu električnom energijom i Distributivnim mrežnim pravilima Brčko Distrikta BiH.
 - b) razvoj distributivne mreže,
 - c) naknadu opravdanih troškova gubitaka energije u distributivnoj mreži priznatih od strane DERK-a.

Članak 26.

(Alokacija na tarifne elemente)

- (1) Na tarifne elemente obračunska snaga i aktivna energija alocira se dio potrebnog prihoda utvrđen ovom metodologijom, na temelju učešća varijabilnih i fiksnih troškova u ukupnim troškovima, analize sezonskih i dnevnih dijagrama potrošnje i analize potrošnje po kategorijama i grupama korisnika ostvarenih u dosadašnjem razdoblju, odnosno prognoziranih u nastupajućem razdoblju i drugih objektivnih tehničkih i ekonomskih parametara.
- (2) Dio troškova alociran na element obračunska snaga može se locirati na tarifni element aktivna energija.
- (3) Na tarifni element reaktivna energija alocira se dio potrebnog prihoda na temelju analiza troškova korištenja sustava za distribuciju električne energije, uvećanih gubitaka električne energije zbog tješkova snage sa faktorom snage nižim od propisanog, troškova dodatnih kapaciteta, strukture i vrijednosti objekata distributivnog sustava, energetske bilanci i drugih objektivnih tehničkih i ekonomskih parametara.

Članak 27.

(Kumulativni princip određivanja tarifnih stavaka)

Tarifni stavci tarife za uslugu distribucije električne energije po naponskim razinama utvrđuju se po kumulativnom principu, što znači da tarifa za kupca koji preuzima energiju na nižoj naponskoj razini uključuje i pripadajući dio troškova distribucije na višim naponskim razinama.

Članak 28.

(Određivanje prosječnih cijena tarifnih elemenata)

- (1) Osnovi za utvrđivanje relativnih odnosa između tarifnih stavaka po naponskim razinama su ukupni troškovi koji nastaju do mjesta preuzimanja električne energije.
- (2) Pod troškovima iz prethodnog stavka podrazumijevaju se troškovi distribucije i gubitaka na mreži distribucije. Preneseni troškovi distribucije koji obuhvaćaju troškove prijenosa, troškove za rad NOS-a i troškove pomoćnih usluga priznaju se, izuzev ako tržišnim aranžmanom za nabavu električne energije nije uređeno drugačije, a u skladu sa člankom 4. ove metodologije.
- (3) Alocirani dio potrebnog prihoda za naponsku razinu i (RR_i) srazmjeran je odnosu vrijednosti distributivnih kapaciteta na pripadajućoj naponskoj razini i i vrijednosti ukupnih distributivnih kapaciteta uzimajući u obzir kumulativni princip:

$$RR_i = RR_d \times \frac{C_i}{C}$$

gdje je:

C_i – vrijednost distributivnih mrežnih kapaciteta za naponskoj razini i (KM),

C – vrijednost ukupnih mrežnih distributivnih kapaciteta (KM),

RR_d – iznos potrebnog prihoda za obavljanje regulirane djelatnosti distribucije umanjen za vrijednost gubitaka na mreži distribucije (KM).

- (4) Za tarifni element obračunska snaga na naponskoj razini i , prosječna cijena iznosi

$$p_{Pi} = \frac{RR_i}{P_i}$$

gdje je:

RR_i – alocirani dio potrebnog prihoda na naponsku razinu i (KM),

P_i – godišnje ukupno neistovremeno vršno opterećenje svih kupaca koji su priključeni na naponsku razinu i (kW).

- (5) Za tarifni element aktivna energija na naponskoj razini i , prosječna cijena je:

$$p_{Wi} = \frac{RR_{Wi}}{W_i}$$

gdje je:

RR_{Wi} – vrijednost gubitaka na distributivnoj mreži alocirana na naponsku razinu i (KM),

W_i – ukupna godišnja potrošnja svih kupaca koji su priključeni na naponsku razinu i (kWh).

- (6) Vrijednost gubitaka na distributivnoj mreži alocirana na naponsku razinu i srazmjerna je odnosu gubitaka na naponskoj razini i i ukupnih gubitaka:

$$RR_{Wi} = C_L \times \frac{W_{Li}}{W_L}$$

gdje je:

C_L – vrijednost gubitaka na distributivnoj mreži (KM),

W_{Li} – distributivni gubici na naponskoj razini i (kWh),

W_L – ukupni gubici na distributivnoj mreži (kWh).

Članak 29.

(Ravnoteža potrebnog prihoda i prihoda po tarifnim elementima)

Kod utvrđivanja prosječnih cijena za tarifne elemente na naponskoj razini i mora biti zadovoljen uvjet da je suma vrijednosti po svim tarifnim elementima i naponskim razinama jednaka odobrenom prihodu:

$$RR = \sum_i^n p_{Pi} \times P_i + \sum_i^n p_{Wi} \times W_i$$

gdje je:

n – broj naponskih razina za koji se određuje prosječna cijena tarifnih elemenata.

POGLAVLJE V. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 30.

(Opskrba električnom energijom kupaca iz kategorije kućanstva)

- (1) Djelatnost opskrbe kupaca električne energije koji, u skladu sa člankom 18. ove metodologije, pripadaju kategoriji kućanstva je regulirana djelatnost koja pored troškova po osnovu tarifa za distribuciju električne energije (distributivna mrežarina), uključuje i troškove nabave i opskrbe električne energije.
- (2) Troškovi nabave električne energije predstavljaju ukupne troškove nabave električne energije za potrebe kupaca iz kategorije kućanstva (p_d) utvrđene godišnjom elektroenergetskom bilancom na distributivnoj mreži Brčko Distrikta BiH i čine zbroj troškova proizvodnje električne energije i troškova trgovine na veliko.
- (3) U skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima, troškovi nabavljene električne energije obuhvaćaju i sve ovisne troškove nabave električne energije.
- (4) Troškovi djelatnosti opskrbe uključuju i troškove opskrbljivača koji se odnose na obradu podataka o mjernim mjestima i kupcima, administriranje ugovora, fakturiranje, naplatu i servisni centar za kupce.
- (5) Na temelju opravdanosti troškova djelatnosti iz stavka (1) ovog članka, potreban prihod reguliranog subjekta koji obavlja javnu uslugu opskrbe električnom energijom kupaca iz kategorije kućanstva u Brčko Distriktu BiH odobrava DERK.

Članak 31.

(Tarifni stavci za opskrbu električnom energijom kupaca iz kategorije kućanstva)

- (1) Tarifni stavci za opskrbu električnom energijom kupaca iz kategorije kućanstva se određuju u prijelaznom razdoblju do potpunog otvaranja tržišta električne energije u Bosni i Hercegovini, a najkasnije do 31. prosinca 2014. godine. Ovi stavci se određuju u cilju omogućavanja javne usluge opskrbe električnom energijom kupaca iz kategorije kućanstva.
- (2) Tarifni stavci za opskrbu električnom energijom kupaca iz kategorije kućanstva se mogu utvrditi za svaki od sljedećih tarifnih elemenata:
 - a) aktivna električna energija, izražena u kWh,
 - b) obračunska snaga, izražena u kW za obračunsko razdoblje, i
 - c) fiksna naknada po mjernom mjestu kupca izražena u KM.
- (3) Kupci iz kategorije kućanstva se prema načinu mjerenja isporučene aktivne električne energije mogu dijeliti u dvije grupe:
 - a) kupci sa jednotarifnim brojilom, i
 - b) kupci sa dvotarifnim brojilom.
- (4) Tarifni stavci za opskrbu električnom energijom kupaca iz kategorije kućanstva se mogu diferencirati prema sezoni na više (VS) i niže (NS), kao i prema dobu dana na veće (VT) i manje (MT).
- (5) Alokacija potrebnog prihoda reguliranog subjekta na tarifne elemente i utvrđivanje tarifnih stavaka za opskrbu električnom energijom kupaca iz kategorije kućanstva vrši se u skladu sa člankom 26. ove metodologije.
- (6) Na zahtjev reguliranog subjekta koji obavlja javnu uslugu opskrbe električnom energijom kupaca iz kategorije kućanstva, tarifne stavke odobrava DERK.
- (7) Regulirani subjekt može predložiti da se uvede, ukine ili izmijeni bilo koja grupa kupaca i vremensko trajanje i međusobni odnos sezonskih i dnevnih stavaka, a konačnu odluku donosi DERK.

Članak 32.

(Regulirani pristup treće strane)

Pristup treće strane i uslugu distribucije električne energije regulirano poduzeće dužno je osigurati kvalificiranim i nekvalificiranim kupcima, kao i drugim korisnicima distributivnog sustava, pod istim uvjetima i bez diskriminacije.

Članak 33.

(Objavljivanje tarifa)

Regulirani subjekt dužan je objaviti tarife za usluge distribucije električne energije koje je odobrio DERK i učiniti ih dostupnim javnosti.

Članak 34.

(Tumačenje)

- (1) DERK će osigurati tumačenje ovog akta.

- (2) Ukoliko neko pitanje nije obrađeno u ovom dokumentu, DERK će odlučiti o njegovom rješavanju u svakom konkretnom slučaju ili će izdati posebnu uputu za primjenu pojedinih odredbi ove metodologije.

Članak 35.
(Stupanje na snagu)

Ova metodologija stupa na snagu osmog dana od dana objave u “Službenom glasniku BiH”, a objavit će se i u službenom glasilu Brčko Distrikta BiH.

Broj: 04-02-2-273-3/11
26. listopada 2011. godine
Tuzla

Predsjedatelj Komisije

Nikola Pejić